

Cinquanta números per començar

Va ser un clàssic –Sèneca– qui va deixar escrita la màxima: *De nobis ipse silemus*. Potser perquè hem fet honor al consell, el cas és que encara no hem parlat mai, a les pàgines de la *Revista*, dels *Quaderns* que duen el seu nom i que surten regularment al carrer des de fa nou anys. Avui, però, no volem deixar de fer-ho, arran d'haver aparegut el número 50 d'aquesta col·lecció d'opuscles de contingut i d'acceptació populars. I ho fem perquè, si no convé que hom parli gaire d'ell mateix, és més lògic que –almenys de tant en tant– pugui parlar dels seus fills. I al capdavant els *Quaderns*, nascuts de la *Revista*, són com uns fills que s'han fet grans de pressa i que s'han afanyat a caminar i viure pel seu compte, totalment autònoms però sense renunciar al nom de la família.

Els *Quaderns de la Revista de Girona* van començar a publicar-se el novembre de 1985, com a fruit d'una iniciativa de coedició de la Diputació i la Caixa de Girona. Va ser, en aquell moment, una experiència inèdita a Catalunya, on posteriorment han proliferat col·leccions de caràcter semblant. Només tenien un precedent a l'Estat espanyol: les *Cartillas turolenses*, coetànies, però aparegudes un mes abans.

Des del primer moment es van establir dues sèries, dedicades íntegrament a temes i llocs gironins: la de *Guies*, que estudien un aspecte, i la de *Monografies*, que es refereixen a un indret. Des del primer dia, també, es va posar èmfasi en els temes actuals o en els temes històrics vistos amb òptica contemporània. La vessant més erudita, degudament reconduïda, va cristal·litzar en una col·lecció paral·lela, la de *Quaderns d'Història de Girona*, coeditada per la Diputació i l'Ajuntament, que ha fet el seu camí i ha tingut alhora imitadors en altres ciutats.

Els *Quaderns*, posats sota l'advocació de la *Revista*, han assolit l'objectiu proposat de fer arribar el resultat de la recerca històrica a un públic no especialitzat. Ho han fet sense perdre el rigor necessari, però amb un esforç d'adaptació dels continguts –i sobretot del llenguatge– a l'àmbit concret que els havia d'acollir. Un disseny funcional, una bona documentació gràfica i un preu enraonat han ajudat a assegurar la difusió dels successius productes, que en molts casos han vist exhaurida l'edició en qüestió de dies. Justament ara s'ha publicat la versió en llengua anglesa del número 1 de la col·lecció, dedicat als jueus de les terres gironines.

Si les guies temàtiques han tingut un resultat reeixit, les monografies locals s'han convertit en el llibre fonamental –a vegades l'únic– per explicar la història de molts pobles. Sovint han esdevingut una eina indispensable per al coneixement del lloc, l'obra de text obligada per a l'ensenyament dels autòctons i per la guia dels forasters. En aquest sentit, els *Quaderns* han complert una funció més àmplia i més fecunda que la que van imaginar d'entrada els seus inspiradors. El seu conjunt comença a constituir una veritable enciclopèdia popular; comença, perquè els cinquanta volums apareguts només són els primers d'una llarga llista de qüestions pendents, els capdavanters d'una programació que té preparades moltes novetats i sorpreses. Des d'aquí fem vots perquè es consolidi la seva empenta i s'asseguri la seva continuïtat.